

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра адміністративного, фінансового та інформаційного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

/Лазур Я.В./

«19» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНЕ МЕДИЧНЕ ПРАВО

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	293 «Міжнародне право»
Освітня програма	«Міжнародне право»
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська мова

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародне медичне право» для здобувачів вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» 293 «Міжнародне право» освітньої програми «Міжнародне право».

Розробники: Болдіжар С. О. - кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права ДВНЗ «УжНУ».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права протокол № 11 від «15» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Карабін Т.О.

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету протокол № 9 від «25» червня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Булеца С.Б.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Спеціальність (професійне спрямування):	Обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини Напрямок підготовки 293 Міжнародне право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат		Семестр	
(назва)		3-й	
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних-40 самостійної роботи студента – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			
<p>Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 40/80</p>			

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни "Міжнародне медичне право" є набуття студентом достатніх компетентностей для пошуку та оброблення інформації з різних джерел та достатніх знань для проведення власних досліджень у сфері міжнародного медичного права. Вивчення цієї дисципліни надає студентам можливість розуміти особливості правового регулювання міжнародних медичних правовідносин, медичної експертизи, прав пацієнта, поняття лікарської таємниці, репродуктивних технологій, правового регулювання трансплантації та захисту прав та інтересів лікаря та пацієнта, тощо.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у студентів другого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері правового регулювання міжнародних відносин і порівняльного правознавства, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність працювати в команді, вміти брати на себе ініціативу, відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей.

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність самостійно здійснювати наукові дослідження проблем міжнародного права, визначати наукові проблеми, продукувати гіпотези, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1. Здатність демонструвати глибокі знання з міжнародного права та у споріднених сферах міжнародно-правового регулювання.

ФК2. Здатність розуміти зміст та юридичну природу національних нормативно-правових актів, міжнародних договорів та інших міжнародних документів.

ФК8. Здатність застосовувати фахові компетентності, що забезпечуються циклом дисциплін професійної підготовки: розуміти, аналізувати, застосовувати нормативні положення, розуміти особливості правових явищ та прогнозувати основні напрямки розвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародне медичне право» вивчається на 2 році навчання і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми «Міжнародне право» опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонент у межах зазначеної освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародне право» на другому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення студентами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати набуті знання, навички для вирішення міжнародно-правових та національно-правових проблем, аналізу правових концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності, пропонування нових ідей для розв'язання практичних завдань зі сфери професійної міжнародної діяльності.	ПРН1.
Застосовувати одержані знання й уміння з міжнародного права при вирішенні	ПРН6.

практичних завдань, формулювати висновки та розробляти рекомендації.	
Демонструвати знання системи міжнародного права, методи і зміст правового регулювання у різних галузях міжнародного права.	ПРН8.
Застосовувати відповідні норми права, вміти аналізувати, виявляти тенденції та закономірності у сфері, яка стосується міжнародного захисту прав людини.	ПРН16.

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення студентами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Вміти застосовувати отримані під час опанування дисципліни знання та реалізовувати навички задля аналізу тих правових проблем, що входять до предмету дослідження даної дисципліни.	ПРН1.
Використання одержаних знань та умінь з міжнародного медичного права при вирішенні практичних завдань щодо захисту прав суб'єктів медичних правовідносин, умов і підстав здійснення окремих видів медичної діяльності.	ПРН6.
Демонстрація знання системи, методів і змісту правового регулювання міжнародного медичного права.	ПРН8.
Застосування відповідних норм права та юридичної практики в галузі міжнародного медичного права, в тому числі Європейського суду з прав людини, аналіз правової природи прав людини у сфері охорони здоров'я .	ПРН16.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях, підготовка студентом есе.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заслуховування виступів на практичних заняттях, та виступів на наукових заходах.

Форма модульного контролю:

- захист підготовленого наукового есе перед аудиторією та розв'язання тестових завдань.

Форма підсумкового семестрового контролю:

- підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення усного заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		
T1-T5	Контроль	T6-T10	Контроль	
40	20	40	20	120

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Знання студентів з дисципліни оцінюється за такими критеріями:

- оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує студент, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується медичного права, зміг засвоїти основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно міжнародного медичного права та вільно їх висловлювати;
- оцінку «добре» (82-89 балів, B) - заслуговує студент, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки;
- оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується міжнародного медичного права, може продукувати нові думки та ідеї стосовно міжнародного медичного права та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який знає основний програмовий матеріал, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.
- оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який володіє основним програмовим матеріалом, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- оцінка «незадовільно» (35 балів, F) - виставляється студенту, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізу інформації.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Змістовний модуль 1.

Тема 1. Поняття та особливості медичного права.

Тема 2. Порівняльне медичне право.

Тема 3. Поняття і принципи міжнародного медичного права.

Тема 4. Права і обов'язки пацієнтів і медичних працівників. Правовий статус закладу охорони здоров'я.

Тема 5. Медична допомога: поняття, види, порядок надання. Інформована згода на медичне втручання.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Тема 7. Правове забезпечення лікарської таємниці.

Тема 8. Правове регулювання здійснення певних видів медичної діяльності (трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини, психіатричної допомоги).

Тема 9. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги.

Тема 10. Правове регулювання репродуктивних технологій.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин - 140												
	Форма навчання						заочна форма						
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Загальні положення													
Поняття та особливості медичного права.	10	2	2			6							
Порівняльне медичне право	12	2	2			8							
Поняття і принципи міжнародного медичного права	14	2	2			10							
Права і обов'язки пацієнтів і медичних працівників. Правовий статус закладу охорони здоров'я	12	2	2			8							
Медична допомога: поняття, види, порядок надання. Інформована згода на медичне втручання.	12	2	2			8							
Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.	14	2	2			10							

Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я.													
Правове забезпечення лікарської таємниці	12	2	2			8							
Правове регулювання здійснення певних видів медичної діяльності (трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини, психіатричної допомоги).	12	2	2			8							
Правове регулювання репродуктивних технологій.	12	2	2			8							
Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги.	10	2	2			6							
Разом	120	20	20			80							

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медичне право як галузь права. Медичні правовідносини. Підстави виникнення, зміни та припинення медичних правовідносин.	2 год.
2	Юридична регламентація медичної діяльності в Україні, вдосконалення нормативно-правової бази в галузі охорони здоров'я у відповідність з правовими актами Європейського Союзу.	2 год.
3	Міжнародне медичне право та його вплив на медичне законодавство України.	2 год.
4	Права та обов'язки суб'єктів медичних правовідносин.	2 год.
5	Види медичної допомоги. Згода на медичне втручання.	2 год.
6	Юридична відповідальність медичних працівників. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.	2 год.
7	Правове забезпечення лікарської таємниці.	2 год.
8	Правове регулювання здійснення трансплантації.	2 год.
9	Правове регулювання репродуктивних технологій.	2 год.
10	Дефекти надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія.	2
Усього годин		20

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний розвиток медичного права.	6
2	Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.	6
3	Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.	8
4	Систематизація законодавства України про охорону здоров'я. Біоетика та медичне право: проблеми співвідношення.	8
5	Загальна характеристика законодавства у сфері охорони здоров'я (історико-правовий огляд).	8
6	Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.	8
8	Формування державної політики охорони здоров'я. Державний нагляд і контроль у сфері охорони здоров'я.	10
9	Моделі організації системи охорони здоров'я: національний та зарубіжний досвід.	8
10	Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я.	8
11	Позиція ЄСПЛ щодо питання репродуктивних технологій та клонування	10
Усього годин		80

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Венеціанська декларація стосовно невиліковних захворювань. Прийнята 35-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Венеція, Італія, жовтень 1983 р.
2. Гельсинська декларація. Рекомендації для лікарів, які проводять біологічні обстеження людини. Прийнята 18-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Гельсінкі, Фінляндія, червень 1964 р.
3. Дванадцять принципів організації охорони здоров'я для будь-якої національної системи охорони здоров'я. Прийняті 17-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Нью-Йорк, США, жовтень 1963 р.
4. Декларація Організації Об'єднаних Націй про клонування людини. Прийнята резолюцією 59/280 Генеральної Асамблеї 8 березня 2005 р.
5. Декларація прав людини і особистої свободи медичних працівників: Всесвітня медична асоціація, 30 жовтня 1985 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Декларація про евтаназію. Прийнята 39-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р.
7. Декларація про розвиток прав пацієнтів в Європі: Європейська нарада з прав пацієнтів, Амстердам, 28-30 березня 1994 р. ВООЗ Європейське регіональне бюро // <http://zakon1.rada.gov.ua>
8. Декларація стосовно незалежності і професійної свободи лікаря. Прийнята 38-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Ранчо Міраж, Каліфорнія, США, жовтень 1986 р.
9. Декларація стосовно прав людини і особистої свободи медичних працівників. Прийнята 37-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р.
10. Декларація стосовно трансплантації людських органів. Прийнята 39-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р.

11. Дополнительный протокол к Конвенции о защите прав человека и достоинства человека в связи с использованием достижений биологии и медицины касающийся запрещения клонирования человеческих существ 1998 г.
12. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Рада Європи, Страсбург, листопад 1987 р.
13. Європейська конвенція про соціальну і медичну допомогу. Рада Європи, Париж, 11 грудня 1953 р.
14. Європейська соціальна хартія: Рада Європи, 03 травня 1996 № ETS N 163 // Офіційний вісник України від 18.10.2006 – 2006 р., № 40, стор. 37, стаття 2660; Голос України від 30.11.2006 – № 227; Відомості Верховної Ради України від 21.12.2007 – 2007 р. – № 51. – Стор. 2096.
15. Європейська угода про обмін лікувальними субстанціями людського походження. Париж, 15 грудня 1958 р. Додатковий протокол від 29 вересня 1982 р.
16. Європейська хартія прав пацієнтів. Прийнята 15 листопада 2002 р.
17. Європейський кодекс соціального забезпечення. Рада Європи, Страсбург, 16 квітня 1964 р.
18. Женевська декларація: Всесвітня медична асоціація, 01 вересня 1948 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Загальна декларація прав людини: ООН, 10 грудня 1948 р. // Голос України від 10.12.2008 р.- № 236; Урядовий кур'єр від 10.12.2008 р.-№ 232; Офіційний вісник України від 15.12.2008 – 2008 р., № 93, стор. 89, стаття 3103, код акту 45085/2008.
20. Загальна декларація про геном та права людини. Прийнята 11 листопада 1997 р.
21. Конвенція про відшкодування працівникам під час професійних захворювань N 18: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 10 червня 1925 № 18 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
22. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього: ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 09 грудня 1948 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
23. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, Ов'єдо, 4 квітня 1997 р.
24. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04 листопада 1950 // Офіційний вісник України від 16.04.1998 – 1998 р., № 13 / № 32 від 23.08.2006 / стор. 270, Голос України від 10.01.2001 – № 3
25. Конвенція про права дитини: ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 20 листопада 1989 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
26. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта: Всесвітня медична асоціація, міжнародний документ від 01 жовтня 1981 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
27. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації: ООН; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 21 грудня 1965 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
28. Міжнародний Кодекс медичної етики. Прийнятий 3-ою Генеральною асамблеєю ВМА, жовтень 1949 р. (із змінами).
29. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16 грудня 1966 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
30. Міжнародний пакт про економічні соціальні і культурні права: ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16 грудня 1966 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
31. Положення про захист прав та конфіденційність пацієнта: Всесвітня медична асоціація, міжнародний документ від 01 жовтня 1993 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
32. Положення про торгівлю живими органами. Прийнято 37-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р.
33. Положення щодо доступності медичної допомоги: Всесвітня медична асоціація; Положення, Міжнародний документ від 01 вересня 1988 // <http://zakon.rada.gov.ua>
34. Рекомендація щодо охорони здоров'я працівників на місцях роботи N 97: Міжнародна організація праці, Міжнародний документ від 25 червня 1953 р. № 97 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
35. Сіднейська декларація стосовно смерті. Прийнята 22-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Сідней, Австралія, серпень 1968 р.

36. Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я. Прийнятий 19 липня 1946 р.

37. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників: ЄЕС; Міжнародний документ від 09 грудня 1989 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

Законодавство України у сфері охорони здоров'я

1. Конституція України: Верховна Рада України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 – 1996 р., № 30, стаття 141.

2. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України від 08.06.2001 – 2001 р., № 21, стор. 1, стаття 920, код акту 18825/2001.

3. Кримінально-процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 р. № 9-10 // Відомості Верховної Ради України від 2012 р., № 13, стаття 88.

4. Кодекс законів про працю України: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 – 1971 р., / Додаток до N 50.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 – 1984 р., № 51, стаття 1122.

6. Бюджетний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010 – № 143.

7. Сімейний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III // Голос України від 26.02.2002 – № 38.

8. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Інформаційний бюлетень НКРЕ – 2003 р., № 7.

9. Господарський кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Голос України від 14.03.2003 – № 49.

10. Кримінально-виконавчий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV // Відомості Верховної Ради України від 23.01.2004 – 2004 р., № 3, стаття 21.

11. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV //

12. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV // Урядовий кур'єр від 17.08.2005 – № 153, / 153-154.

13. Податковий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Голос України від 04.12.2010 – № 229, /№ 229–230.

14. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 р. № 2801-XII // Голос України від 15.12.1992, Відомості Верховної Ради України від 26.01.1993 – 1993 р., № 4, стаття 19.

15. Про виконання рішень за застосування практики Європейського Суду з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.02.2006 р. № 3477-IV // Урядовий кур'єр від 30.03.2006 – № 60.

16. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР // Урядовий кур'єр від 15.01.1998.

17. Про судову експертизу: Верховна Рада України, Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII // Голос України від 21.04.1994 Відомості Верховної Ради України від 12.07.1994 – 1994 р., № 28, стаття 232.

18. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.

19. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.

20. Про захист прав споживачів: Закон України 12.05.1991 р. № 1023-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

21. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

22. Про захист персональних даних: Верховна Рада України; Закон від 01.06.2010 р. № 2297-VI // Урядовий кур'єр від 07.07.2010 – № 122.
23. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР № 1645-III // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 62.
24. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645-III // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 321.
25. Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз: Закон України 05.07.2001 р. № 2586-III // Відомості Верховної Ради України. – 200. – № 49. – Ст. 258.
26. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 19. – Ст. 143.
27. Про донорство крові та її компонентів: Закон України від 23.06.1995 р. № 239/95-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 23. – Ст. 183.
28. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 28. – Ст. 232.
29. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 5. – Ст. 31.
29. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Верховна Рада УРСР; Закон від 28.02.1991 р. № 796-XII // Голос України від 27.03.1991.
30. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року: Верховна Рада України; Закон від 22.01.2010 р. № 1841-IV // <http://zakon1.rada.gov.ua>
31. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Верховна Рада УРСР; Закон від 21.03.1991 р. № 875-XII // Відомості Верховної Ради УРСР від 21.05.1991 – 1991 р., № 21, стаття 252.
32. Про безпечність та якість харчових продуктів: Верховна Рада України; Закон від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР // Урядовий кур'єр від 24.01.1998.
33. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Верховна Рада України; Закон від 01.06.2000 р. № 1775-III // Офіційний вісник України від 21.07.2000 – 2000 р., № 27, стор. 1, стаття 1109, код акту 16195/2000.
34. Про імплантацію електрокардіостимуляторів: Верховна Рада України; Закон від 14.09.2000 р. N 1950-III // <http://zakon1.rada.gov.ua>
35. Про заборону репродуктивного клонування людини: Верховна Рада України; Закон від 14.12.2004 р. № 2231-IV // Голос України від 11.01.2005 – № 3.
36. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Верховна Рада України; Закон від 12.12.1991 р. № 1972-XII // Голос України від 09.01.1992.
37. Про фізичну культуру і спорт: Верховна Рада України; Закон від 24.12.1993 р. № 3808-XII // Відомості Верховної Ради України від 05.04.1994 – 1994 р., № 14, стаття 80.
38. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР // Урядовий кур'єр від 19.02.1998.
39. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
40. Про благодійництво і благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 6. – Ст. 292.
41. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 22. – Ст. 86.
42. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України: Указ Президента України від 07.12.2000 р. № 1313/2000 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
43. Про “Клятву лікаря України”: Указ Президента України від 15.06.1992 р. № 349.

44. Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України: Указ Президента України від 08.08.2000 р. №963/2000. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
45. Про заходи щодо врегулювання діяльності в сфері народної і нетрадиційної медицини: Указ Президента України від 31.07.1998 р. № 823/98 // <http://www.moz.gov.ua>
46. Про невідкладні заходи щодо реформування системи охорони здоров'я населення: Указ Президента України від 06.12.2005 р. № 1694/2005 // <http://www.moz.gov.ua>
47. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 р. № 493/92 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
48. Про Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Президент України; Указ, Положення від 24.07.2000 № 918/2000 // Урядовий кур'єр від 10.08.2000.
49. Програма подання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. №955. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
50. Про затвердження Порядку надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які тимчасово перебувають на території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.1997 р. № 79 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
51. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового страхування медичних працівників та інших осіб на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції, і переліку категорій медичних працівників та інших осіб, які підлягають обов'язковому страхуванню на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.1998 р. № 1642 // Офіційний вісник України. – 1998 р. – № 42. – Ст. 23.
52. Про затвердження Державної програми забезпечення населення лікарськими засобами на 2004-2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2003 р. № 1162 // Офіційний вісник України. – 2003 р. – № 31. – Ст. 55.
53. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 р. № 1303 // Офіційний вісник України. – 1998 р. – № 33. – Ст. 61.
54. Питання медико-соціальної експертизи: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення, Перелік від 03.12.2009 р. № 1317 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
55. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Кабінет Міністрів України; Постанова, Перелік від 17.09.1996 р. № 1138 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
56. Про затвердження Порядку державної акредитації закладу охорони здоров'я: Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 15.07.1997 р. № 765 // <http://www.moz.gov.ua>
57. Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми “Здоров'я нації” на 2002-2011 роки: Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма від 10.01.2002 р. № 14 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
58. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію): Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 26.05.2005 р. № 376 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
59. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 02.11.2006 р. N 1542 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
60. Про заходи щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до Європейського Союзу в 2004 році: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 р. № 111-р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

61. Концепція управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2010 р.: Наказ МОЗ України від 31.03.2008 р. № 340 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
62. Про застосування методів стерилізації громадян: МОЗ України; Наказ, Перелік від 06.07.1994 р. № 121 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
63. Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України: МОЗ України; Наказ, Правила від 17.01.1995 р. № 6 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
64. Порядок обстеження осіб, які потребують зміни (корекції) статевої належності: МОЗ України; Порядок від 15.03.1996 р. № 57 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
65. Про затвердження Інструкції про порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій: Наказ МОЗ України від 23.12.2008 р. № 771 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
66. Про затвердження Тимчасових галузевих уніфікованих стандартів медичних технологій діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги дорослому населенню в лікувально-профілактичних закладах України та Тимчасових стандартів обсягів діагностичних досліджень, лікувальних заходів та критерії якості лікування дітей: МОЗ України; Наказ, Порядок від 27.07.1998 р. №226 // <http://www.moz.gov.ua>
67. Про атестацію молодших спеціалістів з медичною освітою: Порядок МОЗ від 23.11.2007 р. № 742 // <http://www.moz.gov.ua>
68. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи: Порядок МОЗ від 08.10.2001 р. № 397 // Офіційний вісник України від 22.03. –2002 р., № 10, стор. 275, стаття 493, код акту 21805/2002.
69. Про подальше удосконалення атестації лікарів: Наказ МОЗ України від 19.12.1997 р. № 168 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 3. –Ст. 127.
70. Про впровадження телемедицини в закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 26.03.2010 р. № 261 // <http://www.moz.gov.ua>
71. Про затвердження галузевої статистичної форми звітності № 47-здоров “Звіт про мережу та діяльність медичних закладів” та інструкції щодо її заповнення: Наказ МОЗ України від 27.07.2006 р. № 524 // <http://www.moz.gov.ua>
72. Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації: Наказ МОЗ України від 25.09.2000 р. № 226 // <http://www.moz.gov.ua>
73. Про затвердження положень та інструкцій щодо застосування примусових заходів медичного характеру до осіб, які страждають на психічні розлади: Наказ МОЗ України від 08.10.2001 р. № 397 // <http://www.moz.gov.ua>
74. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 28.10.2002 р. № 385 // <http://www.moz.gov.ua>
75. Про затвердження Тимчасових нормативів надання медичної допомоги дитячому населенню в умовах амбулаторно-поліклінічних закладів: Наказ МОЗ України від 28.12.2002 р. № 502 // <http://www.moz.gov.ua>
76. Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 28.12.2002 р. № 507 // <http://www.moz.gov.ua>
77. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: Наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360 // <http://www.moz.gov.ua>
78. Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 21.01.2010 р. № 11 // <http://www.moz.gov.ua>
79. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ МОЗ України від 06.12.2010 р. № 1081// <http://www.moz.gov.ua>

80. Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Наказ МОЗ України від 05.10.2005 р. N308/519 // <http://www.moz.gov.ua>

81. Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики: Наказ МОЗ України від 29.10.2009 р. № 1010/17026 // <http://www.moz.gov.ua>

82. Про затвердження Інструкції про порядок проведення операції штучного переривання вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення: Наказ МОЗ України від 20.07.2006 р. № 508 // <http://www.moz.gov.ua>

83. Про затвердження Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки: Наказ МОЗ України від 13.09.2010 р. № 769 // <http://www.moz.gov.ua>

84. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. № 6 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

85. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3.03.1995 р. № 4 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

86. Про судову практику в справах про захист гідності та честі фізичної особи, також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

87. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 15 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

88. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190-1 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про смертну кару): Конституційний Суд;

Рішення від 29.12.1999 р. № 11-рп/99 // Офіційний вісник України від 11.02.2000 – 2000 р., № 4, стор. 114, стаття 126, код акту 14038/2000.

89. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 66 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я і вищих медичних навчальних закладах” (справа про платні медичні послуги): Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1998 р. № 15 – рп/98. // Офіційний вісник України. – 1998. – № 50.

90. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України в державних комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2002 р. № 10 – рп/2002. // Офіційний вісник України – 2002. – № 23.

91. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 47, 48 Закону України “Про інформацію” та статті 12 Закону України “Про прокуратуру” (справа К.Г.Устименка): Рішення Конституційного Суду України від 30.10.1997 р. № 5-зп/1997 // Офіційний вісник України. – 1997 р. – № 46. – Ст. 126.

92. Етичний кодекс лікаря України, прийнятий і підписаний на Всеукраїнському з'їзді лікарських організацій та X з'їзді Всеукраїнського лікарського товариства від 27.09.2009 р.

93. Етичний кодекс лікаря України фармацевтичних працівників України, прийнятий VI Національним з'їздом фармацевтів України від 15-17.09.2010 р.

Допоміжна

1. Рішення ЄСПЛ у справі «Мікулич проти Хорватії» від 7 лютого 2002 року, № 53176/99. URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=472>

2. South Korea's Bioethics and Biosafety Act, 2005. URL: <https://embryo.asu.edu/pages/south-korea-bioethics-and-biosafety-act-2005>. (дата звернення: 30.03.2020).
3. Seedhouse E. Beyond Human Engineering our future evolution. 2014. P. 43-45. URL: <https://books.google.com.ua/>.(дата звернення: 30.03.2020).
4. Shah P. S., Trivedi H. L., Vanikar A. V. Viable Role of Transplantation Coordinator for Successful Deceased Donor Organ Transplantation Program - A Single-Center Experience from Developing Country. Transplantation. November 27, 2012. Vol. 94, Is. 10 S. P. 507.
5. Дарій О.С. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук Спеціальність: 14.01.01 – акушерство та гінекологія. «оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у подружніх пар із обтяженням генетичним анамнезом» 2019 р. С..22
6. Human Cloning Prohibition Act of 2105: Act 114th Congress, 2015-2016, H.R. 3498. URL: <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/house-bill/3498/text>. (дата звернення: 30.03.2020).

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Спеціальність (професійне спрямування):	Обов'язкова	
Модулів – 2	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини Напрямок підготовки 293 Міжнародне право (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат		Семестр	
(назва)		3-й	
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних-40 самостійної роботи студента – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			
<p>Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 40/80</p>			

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни "Міжнародне медичне право" є набуття студентом достатніх компетентностей для пошуку та оброблення інформації з різних джерел та достатніх знань для проведення власних досліджень у сфері міжнародного медичного права. Вивчення цієї дисципліни надає студентам можливість розуміти особливості правового регулювання міжнародних медичних правовідносин, медичної експертизи, прав пацієнта, поняття лікарської таємниці, репродуктивних технологій, правового регулювання трансплантації та захисту прав та інтересів лікаря та пацієнта, тощо.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у студентів другого (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері правового регулювання міжнародних відносин і порівняльного правознавства, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність працювати в команді, вміти брати на себе ініціативу, відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей.

ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність самостійно здійснювати наукові дослідження проблем міжнародного права, визначати наукові проблеми, продукувати гіпотези, готувати наукові тексти та доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів досліджень.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1. Здатність демонструвати глибокі знання з міжнародного права та у споріднених сферах міжнародно-правового регулювання.

ФК2. Здатність розуміти зміст та юридичну природу національних нормативно-правових актів, міжнародних договорів та інших міжнародних документів.

ФК8. Здатність застосовувати фахові компетентності, що забезпечуються циклом дисциплін професійної підготовки: розуміти, аналізувати, застосовувати нормативні положення, розуміти особливості правових явищ та прогнозувати основні напрямки розвитку.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Міжнародне медичне право» вивчається на 2 році навчання і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми «Міжнародне право» опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонент у межах зазначеної освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «Міжнародне право» на другому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення студентами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати набуті знання, навички для вирішення міжнародно-правових та національно-правових проблем, аналізу правових концепції на предмет логічної послідовності та практичної адекватності, пропонування нових ідей для розв'язання практичних завдань зі сфери професійної міжнародної діяльності.	ПРН1.
Застосовувати одержані знання й уміння з міжнародного права при вирішенні	ПРН6.

практичних завдань, формулювати висновки та розробляти рекомендації.	
Демонструвати знання системи міжнародного права, методи і зміст правового регулювання у різних галузях міжнародного права.	ПРН8.
Застосовувати відповідні норми права, вміти аналізувати, виявляти тенденції та закономірності у сфері, яка стосується міжнародного захисту прав людини.	ПРН16.

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення студентами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Вміти застосовувати отримані під час опанування дисципліни знання та реалізовувати навички задля аналізу тих правових проблем, що входять до предмету дослідження даної дисципліни.	ПРН1.
Використання одержаних знань та умінь з міжнародного медичного права при вирішенні практичних завдань щодо захисту прав суб'єктів медичних правовідносин, умов і підстав здійснення окремих видів медичної діяльності.	ПРН6.
Демонстрація знання системи, методів і змісту правового регулювання міжнародного медичного права.	ПРН8.
Застосування відповідних норм права та юридичної практики в галузі міжнародного медичного права, в тому числі Європейського суду з прав людини, аналіз правової природи прав людини у сфері охорони здоров'я .	ПРН16.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях, підготовка студентом есе.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заслуховування виступів на практичних заняттях, та виступів на наукових заходах.

Форма модульного контролю:

- захист підготовленого наукового есе перед аудиторією та розв'язання тестових завдань.

Форма підсумкового семестрового контролю:

- підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення усного заліку.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		
T1-T5	Контроль	T6-T10	Контроль	
40	20	40	20	120

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Знання студентів з дисципліни оцінюється за такими критеріями:

- оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує студент, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується медичного права, зміг засвоїти основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно міжнародного медичного права та вільно їх висловлювати;
- оцінку «добре» (82-89 балів, B) - заслуговує студент, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію для обґрунтування своєї позиції та думки;
- оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує студент, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується міжнародного медичного права, може продукувати нові думки та ідеї стосовно міжнародного медичного права та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (64-73 бали, B) – заслуговує студент, який знає основний програмовий матеріал, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.
- оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який володіє основним програмовим матеріалом, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.
- оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- оцінка «незадовільно» (35 балів, F) - виставляється студенту, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізу інформації.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Змістовний модуль 1.

Тема 1. Поняття та особливості медичного права.

Тема 2. Порівняльне медичне право.

Тема 3. Поняття і принципи міжнародного медичного права.

Тема 4. Права і обов'язки пацієнтів і медичних працівників. Правовий статус закладу охорони здоров'я.

Тема 5. Медична допомога: поняття, види, порядок надання. Інформована згода на медичне втручання.

Змістовний модуль 2.

Тема 6. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Тема 7. Правове забезпечення лікарської таємниці.

Тема 8. Правове регулювання здійснення певних видів медичної діяльності (трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини, психіатричної допомоги).

Тема 9. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги.

Тема 10. Правове регулювання репродуктивних технологій.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин - 140												
	Форма навчання						заочна форма						
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1. Загальні положення													
Поняття та особливості медичного права.	10	2	2			6							
Порівняльне медичне право	12	2	2			8							
Поняття і принципи міжнародного медичного права	14	2	2			10							
Права і обов'язки пацієнтів і медичних працівників. Правовий статус закладу охорони здоров'я	12	2	2			8							
Медична допомога: поняття, види, порядок надання. Інформована згода на медичне втручання.	12	2	2			8							
Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.	14	2	2			10							

Юридична відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я.													
Правове забезпечення лікарської таємниці	12	2	2			8							
Правове регулювання здійснення певних видів медичної діяльності (трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людини, психіатричної допомоги).	12	2	2			8							
Правове регулювання репродуктивних технологій.	12	2	2			8							
Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги.	10	2	2			6							
Разом	120	20	20			80							

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медичне право як галузь права. Медичні правовідносини. Підстави виникнення, зміни та припинення медичних правовідносин.	2 год.
2	Юридична регламентація медичної діяльності в Україні, вдосконалення нормативно-правової бази в галузі охорони здоров'я у відповідність з правовими актами Європейського Союзу.	2 год.
3	Міжнародне медичне право та його вплив на медичне законодавство України.	2 год.
4	Права та обов'язки суб'єктів медичних правовідносин.	2 год.
5	Види медичної допомоги. Згода на медичне втручання.	2 год.
6	Юридична відповідальність медичних працівників. Форми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин.	2 год.
7	Правове забезпечення лікарської таємниці.	2 год.
8	Правове регулювання здійснення трансплантації.	2 год.
9	Правове регулювання репродуктивних технологій.	2 год.
10	Дефекти надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія.	2
Усього годин		20

6. Самостійна робота

N з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичний розвиток медичного права.	6
2	Конституційне регулювання охорони здоров'я в Україні.	6
3	Місце медичного права в системі соціального регулювання медичної діяльності.	8
4	Систематизація законодавства України про охорону здоров'я. Біоетика та медичне право: проблеми співвідношення.	8
5	Загальна характеристика законодавства у сфері охорони здоров'я (історико-правовий огляд).	8
6	Роль і значення діяльності міжнародних і національних організацій у розвитку медичного права.	8
8	Формування державної політики охорони здоров'я. Державний нагляд і контроль у сфері охорони здоров'я.	10
9	Моделі організації системи охорони здоров'я: національний та зарубіжний досвід.	8
10	Становлення і розвиток новітніх технологій у сфері охорони здоров'я.	8
11	Позиція ЄСПЛ щодо питання репродуктивних технологій та клонування	10
Усього годин		80

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правова база:

Міжнародні нормативно-правові акти:

1. Венеціанська декларація стосовно невиліковних захворювань. Прийнята 35-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Венеція, Італія, жовтень 1983 р.
2. Гельсінська декларація. Рекомендації для лікарів, які проводять біологічні обстеження людини. Прийнята 18-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Гельсінкі, Фінляндія, червень 1964 р.
3. Дванадцять принципів організації охорони здоров'я для будь-якої національної системи охорони здоров'я. Прийняті 17-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Нью-Йорк, США, жовтень 1963 р.
4. Декларація Організації Об'єднаних Націй про клонування людини. Прийнята резолюцією 59/280 Генеральної Асамблеї 8 березня 2005 р.
5. Декларація прав людини і особистої свободи медичних працівників: Всесвітня медична асоціація, 30 жовтня 1985 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
6. Декларація про евтаназію. Прийнята 39-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р.
7. Декларація про розвиток прав пацієнтів в Європі: Європейська нарада з прав пацієнтів, Амстердам, 28-30 березня 1994 р. ВООЗ Європейське регіональне бюро // <http://zakon1.rada.gov.ua>

8. Декларація стосовно незалежності і професійної свободи лікаря. Прийнята 38-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Ранчо Міраж, Каліфорнія, США, жовтень 1986 р.
9. Декларація стосовно прав людини і особистої свободи медичних працівників. Прийнята 37-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р.
10. Декларація стосовно трансплантації людських органів. Прийнята 39-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Мадрид, Іспанія, жовтень 1987 р.
11. Дополнительный протокол к Конвенции о защите прав человека и достоинства человека в связи с использованием достижений биологии и медицины касающийся запрещения клонирования человеческих существ 1998 г.
12. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. Рада Європи, Страсбург, листопад 1987 р.
13. Європейська конвенція про соціальну і медичну допомогу. Рада Європи, Париж, 11 грудня 1953 р.
14. Європейська соціальна хартія: Рада Європи, 03 травня 1996 № ETS N 163 // Офіційний вісник України від 18.10.2006 – 2006 р., № 40, стор. 37, стаття 2660; Голос України від 30.11.2006 – № 227; Відомості Верховної Ради України від 21.12.2007 – 2007 р. – № 51. – Стор. 2096.
15. Європейська угода про обмін лікувальними субстанціями людського походження. Париж, 15 грудня 1958 р. Додатковий протокол від 29 вересня 1982 р.
16. Європейська хартія прав пацієнтів. Прийнята 15 листопада 2002 р.
17. Європейський кодекс соціального забезпечення. Рада Європи, Страсбург, 16 квітня 1964 р.
18. Женевська декларація: Всесвітня медична асоціація, 01 вересня 1948 р. // <http://zakon.rada.gov.ua>
19. Загальна декларація прав людини: ООН, 10 грудня 1948 р. // Голос України від 10.12.2008 р.- № 236; Урядовий кур'єр від 10.12.2008 р.-№ 232; Офіційний вісник України від 15.12.2008 – 2008 р., № 93, стор. 89, стаття 3103, код акту 45085/2008.
20. Загальна декларація про геном та права людини. Прийнята 11 листопада 1997 р.
21. Конвенція про відшкодування працівникам під час професійних захворювань N 18: Міжнародна організація праці; Конвенція, Міжнародний документ від 10 червня 1925 № 18 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
22. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього: ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 09 грудня 1948 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
23. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, Ов'єдо, 4 квітня 1997 р.
24. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 04 листопада 1950 // Офіційний вісник України від 16.04.1998 – 1998 р., № 13 / № 32 від 23.08.2006 / стор. 270, Голос України від 10.01.2001 – № 3
25. Конвенція про права дитини: ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 20 листопада 1989 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
26. Лісабонська декларація стосовно прав пацієнта: Всесвітня медична асоціація, міжнародний документ від 01 жовтня 1981 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
27. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації: ООН; Конвенція, Міжнародний документ, Заява від 21 грудня 1965 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
28. Міжнародний Кодекс медичної етики. Прийнятий 3-ою Генеральною асамблеєю ВМА, жовтень 1949 р. (із змінами).

29. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16 грудня 1966 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

30. Міжнародний пакт про економічні соціальні і культурні права: ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16 грудня 1966 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

31. Положення про захист прав та конфіденційність пацієнта: Всесвітня медична асоціація, міжнародний документ від 01 жовтня 1993 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

32. Положення про торгівлю живими органами. Прийнято 37-ю Всесвітньою медичною асамблеєю, Брюссель, Бельгія, жовтень 1985 р.

33. Положення щодо доступність медичної допомоги: Всесвітня медична асоціація; Положення, Міжнародний документ від 01 вересня 1988 // <http://zakon.rada.gov.ua>

34. Рекомендація щодо охорони здоров'я працівників на місцях роботи N 97: Міжнародна організація праці, Міжнародний документ від 25 червня 1953 р. № 97 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

35. Сіднейська декларація стосовно смерті. Прийнята 22-ою Всесвітньою медичною асамблеєю, Сідней, Австралія, серпень 1968 р.

36. Статут Всесвітньої організації охорони здоров'я. Прийнятий 19 липня 1946 р.

37. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників: ЄЕС; Міжнародний документ від 09 грудня 1989 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

Законодавство України у сфері охорони здоров'я:

1. Конституція України: Верховна Рада України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 – 1996 р., № 30, стаття 141.

2. Кримінальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України від 08.06.2001 – 2001 р., № 21, стор. 1, стаття 920, код акту 18825/2001.

3. Кримінально-процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13.04.2012 р. № 9-10 // Відомості Верховної Ради України від 2012 р., № 13, стаття 88.

4. Кодекс законів про працю України: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 10.12.1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 – 1971 р., / Додаток до N 50.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Верховна Рада УРСР; Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 – 1984 р., № 51, стаття 1122.

6. Бюджетний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010 – № 143. 7. Сімейний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III // Голос України від 26.02.2002 – № 38.

8. Цивільний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Інформаційний бюлетень НКРЕ – 2003 р., № 7.

9. Господарський кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Голос України від 14.03.2003 – № 49.

10. Кримінально-виконавчий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 11.07.2003 р. № 1129-IV // Відомості Верховної Ради України від 23.01.2004 – 2004 р., № 3, стаття 21. 11. Цивільний процесуальний кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV //

12. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 р. № 2747-IV // Урядовий кур'єр від 17.08.2005. № 153, / 153-154.
13. Податковий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Голос України від 04.12.2010. № 229, /№ 229–230.
14. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Верховна Рада України; Закон від 19.11.1992 р. № 2801-XII // Голос України від 15.12.1992, Відомості Верховної Ради України від 26.01.1993 – 1993 р., № 4, стаття 19.
15. Про виконання рішень за застосування практики Європейського Суду з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.02.2006 р. № 3477-IV // Урядовий кур'єр від 30.03.2006 – № 60.
16. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Верховна Рада України; Закон від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР // Урядовий кур'єр від 15.01.1998.
17. Про судову експертизу: Верховна Рада України, Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII // Голос України від 21.04.1994 Відомості Верховної Ради України від 12.07.1994 – 1994 р., № 28, стаття 232.
18. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 27. Ст. 218.
19. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 р. № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
20. Про захист прав споживачів: Закон України 12.05.1991 р. № 1023-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 30. Ст. 379.
21. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.
22. Про захист персональних даних: Верховна Рада України; Закон від 01.06.2010 р. № 2297-VI // Урядовий кур'єр від 07.07.2010. № 122.
23. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР № 1645-III // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. Ст. 62.
24. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06.04.2000 р. № 1645III // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 321.
25. Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз: Закон України 05.07.2001 р. № 2586-III // Відомості Верховної Ради України. 200. № 49. Ст. 258.
26. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 р. № 1489-III // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 19. Ст. 143.
27. Про донорство крові та її компонентів: Закон України від 23.06.1995 р. № 239/95-ВР. // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 23. Ст. 183.
28. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 28. Ст. 232.
29. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 1007-XIV // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. Ст. 31.
29. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Верховна Рада УРСР; Закон від 28.02.1991 р. № 796-XII // Голос України від 27.03.1991.
30. Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини на період до 2011 року: Верховна Рада України; Закон від 22.01.2010 р. № 1841-IV // <http://zakon1.rada.gov.ua>
31. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Верховна Рада УРСР; Закон від

- 21.03.1991 р. № 875-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР від 21.05.1991 – 1991 р., № 21, стаття 252.
32. Про безпечність та якість харчових продуктів: Верховна Рада України; Закон від 23.12.1997 р. № 771/97-ВР // Урядовий кур'єр від 24.01.1998.
33. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Верховна Рада України; Закон від 01.06.2000 р. № 1775-ІІІ // Офіційний вісник України від 21.07.2000 – 2000 р., № 27, стор. 1, стаття 1109, код акту 16195/2000.
34. Про імплантацію електрокардіостимуляторів: Верховна Рада України; Закон від 14.09.2000 р. N 1950-ІІІ // <http://zakon1.rada.gov.ua>
35. Про заборону репродуктивного клонування людини: Верховна Рада України; Закон від 14.12.2004 р. № 2231-ІV // Голос України від 11.01.2005 – № 3.
36. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Верховна Рада України; Закон від 12.12.1991 р. № 1972-ХІІ // Голос України від 09.01.1992.
37. Про фізичну культуру і спорт: Верховна Рада України; Закон від 24.12.1993 р. № 3808ХІІ // Відомості Верховної Ради України від 05.04.1994 1994 р., № 14, стаття 80.
38. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 № 16/98-ВР // Урядовий кур'єр від 19.02.1998.
39. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546.
40. Про благодійництво і благодійні організації: Закон України від 16.09.1997 р. № 531/97ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 6. Ст. 292.
41. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996 р. № 123/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 22. Ст. 86.
42. Концепція розвитку охорони здоров'я населення України: Указ Президента України від 07.12.2000 р. №1313/2000 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
43. Про “Клятву лікаря України”: Указ Президента України від 15.06.1992 р. № 349.
44. Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України: Указ Президента України від 08.08.2000 р. №963/2000. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
45. Про заходи щодо врегулювання діяльності в сфері народної і нетрадиційної медицини: Указ Президента України від 31.07.1998 р. № 823/98 // <http://www.moz.gov.ua>
46. Про невідкладні заходи щодо реформування системи охорони здоров'я населення: Указ Президента України від 06.12.2005 р. № 1694/2005 // <http://www.moz.gov.ua>
47. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 р. № 493/92 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
48. Про Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Президент України; Указ, Положення від 24.07.2000 № 918/2000 // Урядовий кур'єр від 10.08.2000.
49. Програма подання громадянам гарантованої державою безоплатної медичної допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 р. №955. // <http://zakon1.rada.gov.ua>
50. Про затвердження Порядку надання медичної допомоги іноземцям та особам без громадянства, які тимчасово перебувають на території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.1997 р. № 79 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
51. Про затвердження Порядку та умов обов'язкового страхування медичних працівників та інших осіб на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від

захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції, і переліку категорій медичних працівників та інших осіб, які підлягають обов'язковому страхуванню на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини під час виконання ними професійних обов'язків, а також на випадок настання у зв'язку з цим інвалідності або смерті від захворювань, зумовлених розвитком ВІЛ-інфекції: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.10.1998 р. № 1642 // Офіційний вісник України. 1998 р. № 42. Ст. 23.

52. Про затвердження Державної програми забезпечення населення лікарськими засобами на 2004-2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2003 р. № 1162 // Офіційний вісник України. 2003 р. № 31. Ст. 55.

53. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.1998 р. № 1303 // Офіційний вісник України. 1998 р. № 33. Ст. 61.

54. Питання медико-соціальної експертизи: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення, Перелік від 03.12.2009 р. № 1317 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

55. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти: Кабінет Міністрів України; Постанова, Перелік від 17.09.1996 р. № 1138 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

56. Про затвердження Порядку державної акредитації закладу охорони здоров'я: Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 15.07.1997 р. № 765 // <http://www.moz.gov.ua>

57. Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми "Здоров'я нації" на 2002-2011 роки: Кабінет Міністрів України; Постанова, Програма від 10.01.2002 р. № 14 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

58. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації) лікарських засобів і розмірів збору за їх державну реєстрацію (перереєстрацію): Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 26.05.2005 р. № 376 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

59. Про затвердження Положення про Міністерство охорони здоров'я України: Кабінет Міністрів України; Постанова, Положення від 02.11.2006 р. N 1542 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

60. Про заходи щодо реалізації пріоритетних положень Програми інтеграції України до Європейського Союзу в 2004 році: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.03.2004 р. №

111-р. // <http://zakon1.rada.gov.ua>

61. Концепція управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2010 р.: Наказ МОЗ України від 31.03.2008 р. № 340 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

62. Про застосування методів стерилізації громадян: МОЗ України; Наказ, Перелік від 06.07.1994 р. № 121 // <http://zakon1.rada.gov.ua> 63. Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України: МОЗ України; Наказ, Правила від 17.01.1995 р. № 6 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

64. Порядок обстеження осіб, які потребують зміни (корекції) статевої належності: МОЗ України; Порядок від 15.03.1996 р. № 57 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

65. Про затвердження Інструкції про порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій: Наказ МОЗ України від 23.12.2008 р. № 771 // <http://zakon1.rada.gov.ua>

66. Про затвердження Тимчасових галузевих уніфікованих стандартів медичних технологій діагностично-лікувального процесу стаціонарної допомоги дорослому населенню в лікувально-профілактичних закладах України та Тимчасових стандартів обсягів діагностичних досліджень, лікувальних заходів та критерії якості лікування дітей: МОЗ України; Наказ,

- Порядок від 27.07.1998 р. №226 // <http://www.moz.gov.ua> 67. Про атестацію молодших спеціалістів з медичною освітою: Порядок МОЗ від 23.11.2007 р. № 742 // <http://www.moz.gov.ua>
68. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи: Порядок МОЗ від 08.10.2001 р. № 397 // Офіційний вісник України від 22.03. –2002 р., № 10, стор. 275, стаття 493, код акту 21805/2002.
69. Про подальше удосконалення атестації лікарів: Наказ МОЗ України від 19.12.1997 р. № 168 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 3. –Ст. 127.
70. Про впровадження телемедицини в закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 26.03.2010 р. № 261 // <http://www.moz.gov.ua>
71. Про затвердження галузевої статистичної форми звітності № 47-здоров “Звіт про мережу та діяльність медичних закладів” та інструкції щодо її заповнення: Наказ МОЗ України від 27.07.2006 р. № 524 // <http://www.moz.gov.ua> 72. Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації: Наказ МОЗ України від 25.09.2000 р. № 226 // <http://www.moz.gov.ua>
73. Про затвердження положень та інструкцій щодо застосування примусових заходів медичного характеру до осіб, які страждають на психічні розлади: Наказ МОЗ України від 08.10.2001 р. № 397 // <http://www.moz.gov.ua>
74. Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я: Наказ МОЗ України від 28.10.2002 р. № 385 // <http://www.moz.gov.ua>
75. Про затвердження Тимчасових нормативів надання медичної допомоги дитячому населенню в умовах амбулаторно-поліклінічних закладів: Наказ МОЗ України від 28.12.2002 р. № 502 // <http://www.moz.gov.ua>
76. Про затвердження нормативів надання медичної допомоги та показників якості медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 28.12.2002 р. № 507 // <http://www.moz.gov.ua>
77. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і виробу медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: Наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360 // <http://www.moz.gov.ua>
78. Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів у закладах охорони здоров'я України: Наказ МОЗ України від 21.01.2010 р. № 11 // <http://www.moz.gov.ua>
79. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ МОЗ України від 06.12.2010 р. № 1081// <http://www.moz.gov.ua>
80. Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Наказ МОЗ України від 05.10.2005 р. N308/519 // <http://www.moz.gov.ua>
81. Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики: Наказ МОЗ України від 29.10.2009 р. № 1010/17026 // <http://www.moz.gov.ua>
82. Про затвердження Інструкції про порядок проведення операції штучного переривання вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення: Наказ МОЗ України від 20.07.2006 р. № 508 // <http://www.moz.gov.ua>

83. Про затвердження Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки: Наказ МОЗ України від 13.09.2010 р. № 769 // <http://www.moz.gov.ua>
84. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.03.1992 р. № 6 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
85. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3.03.1995 р. № 4 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
86. Про судову практику в справах про захист гідності та честі фізичної особи, також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2009 р. № 1 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
87. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 р. № 15 // <http://zakon1.rada.gov.ua>
88. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190-1 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про смертну кару): Конституційний Суд; Рішення від 29.12.1999 р. № 11-рп/99 // Офіційний вісник України від 11.02.2000 – 2000 р., № 4, стор. 114, стаття 126, код акту 14038/2000.
89. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 66 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я і вищих медичних учбових закладах” (справа про платні медичні послуги): Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1998 р. № 15 – рп/98. // Офіційний вісник України. 1998. № 50.
90. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України в державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2002 р. № 10 – рп/2002. // Офіційний вісник України – 2002. – № 23.
91. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення статей 3, 23, 31, 47, 48 Закону України “Про інформацію” та статті 12 Закону України “Про прокуратуру” (справа К.Г.Устименка): Рішення Конституційного Суду України від 30.10.1997 р. № 5-зп/1997 // Офіційний вісник України. 1997 р. № 46. Ст. 126.
92. Етичний кодекс лікаря України, прийнятий і підписаний на Всеукраїнському з'їзді лікарських організацій та X З'їзді Всеукраїнського лікарського товариства від 27.09.2009 р.
93. Етичний кодекс лікаря України фармацевтичних працівників України, прийнятий VI Національним з'їздом фармацевтів України від 15-17.09.2010 р.

Основні джерела інформації:

1. Quality management systems. Requirements. (ISO 9001:2015) [Чинний від 2015–09–27] URL: <https://www.iso.org>. – Заголовок з екрану.
2. Wattad M. S., Hrevtsova R. Reflections on International Medical Law [Ваттад М. С., Гревцова Р. Роздуми про міжнародне медичне право] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 449-460.

3. World report on knowledge for better health : strengthening health systems : Summary. WHO, Geneva, 2004. 162 p. URL: http://www.who.int/rpc/meetings/en/world_report_on_knowledge_for_better_health2.pdf.
4. Болотіна Н.Б. Медична допомога Юридична енциклопедія. Т. 3. К.: Вид-во "Укр. енциклопедія" ім. М.П. Бажана. 199». С 607–608.
5. Вдосконалення навчально-освітнього компонента медико-правового забезпечення охорони здоров'я в Україні В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузева, М. О. Винницька [та ін.] Сучасні проблеми здоров'я та охорони здоров'я населення. 2008. №4. С. 81 – 84.
6. Гревцова Р. Ю., Черненко З. С. Міжнародне медичне право: поштовх до досліджень. Адвокат. 2012. № 3. С. 11-14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adv_2012_3_1.
7. Кучеренко В. Здоровье и Цели тысячелетия в области развития Всемирная организация здравоохранения, 2020. 84 с.
8. Зогий І. М. іжнародно-правові стандарти медичної допомоги та законодавство України І. М. Зогий *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 261-268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_57_38.
9. Зогий І. М. Міжнародно-правові стандарти медичної допомоги та законодавство України І. М. Зогий *Актуальні проблеми держави і права*. - 2011. - Вип. 57. - С. 261-268. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2011_57_38.
10. Ковальчук Л. Я. Навчальна дисципліна “Медичне право” як невід’ємна складова підготовки лікаря в сучасних умовах в Україні Л. Я. Ковальчук, А. Д. Беденюк, М. В. Чорненький *Медична освіта*. 2011. № 3. С. 12– 14.
11. Медичне право України: типова навчальна програма для студентів вищих навчальних закладів III—IV рівня акредитації, що навчаються за напрямом підготовки “Правознавство” і здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень “магістр” за ред. В. М. Бронної, І. Я. Сенюти. К., 2011. 99 с.
12. Организационно-управленческие проблемы рисков в здравоохранении и безопасности медицинской практики В. З. Кучеренко, Н. В. Эккерт *Вестник РАМН*. 2021. № 3. С. 4–9.
13. Стеценко С. Г. *Медичне право України* С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. Київ: Правова єдність, 2008. 508 с.

Допоміжна

1. Buken N., Buken E. The Legal Ground Regarding Clinical Trial in Turkey [Бюкен Н., Бюкен Е. Правові засади проведення клінічних досліджень у Туреччині]. *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 529-534.
2. Carmi A. Parting Words [Кармі А. Слово у зв'язку із залишенням посади]. *The International Journal «Medicine and Law»*. 2010. Volume 29 (2). P. i-ii.
3. Dangata Y. The Role of Consent in Medical Research: Breaking or Building Walls? A Call For Legislative Reform [Дангата Й. Роль згоди у медичному дослідженні: ломаючи чи будуючи мури? Заклик до законодавчих реформ] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 477-495.
4. Dantas E. When Consent Is Not Enough: The Construction and Development of the Modern Concept of Autonomy [Дантас Е. Коли згоди недостатньо: конструювання та розвиток модерного

концепту автономії] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 461-476.

5 Duguet A.-M., Boyer-Beviere B. Consent to Medical Research of Vulnerable Subjects From the French Point of View: The Example of Consent In Research In the Case of Alzheimer Disease [Дуге А.-М., БуайєрБев'єр Б. Згода на медичні дослідження вразливих учасників досліджень з французької точки зору: приклад згоди на дослідження у випадку хвороби Альцгеймера] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 613-628.

6 Hrevtsova R. Message from the Guest Editor [Гревцо ва Р. Слово запрошеного редактора] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 447-448.

7 Human Cloning Prohibition Act of 2105: Act 114th Congress, 2015-2016, H.R. 3498. URL: <https://www.congress.gov/bill/114th-congress/house-bill/3498/text>. (дата звернення: 30.03.2020)

8 Madanamoothoo A. Termination of Pregnancy Under French Law: From Criminalization to a Right in Accordance with International Developments on Women's Rights [Маданамусу А. Переривання вагітності у французькому праві: від криміналізації до права згідно з розвитком міжнародних стандартів прав жінок] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 535-554.

9 Seedhouse E. Beyond Human Engineering our future evolution. 2014. P. 43-45. URL: <https://books.google.com.ua/>. (дата звернення: 30.03.2020).

10 Shah P. S., Trivedi H. L., Vanikar A. V. Viable Role of Transplantation Coordinator for Successful Deceased Donor Organ Transplantation Program - A Single-Center Experience from Developing Country. *Transplantation*. November 27, 2012. Vol. 94, Is. 10 S. P. 507.

11 South Korea's Bioethics and Biosafety Act, 2005. URL: <https://embryo.asu.edu/pages/southkoreas-bioethics-and-biosafety-act-2005>. (дата звернення: 30.03.2020).

12 Wattad M. S. Message From The Editor-in-Chief [Ваттад М. С. Слово головного редактора] *The International Journal «Medicine and Law»*. 2011. Volume 30 (4). P. 445-446.

13 Дарій О.С. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук Спеціальність: 14.01.01 – акушерство та гінекологія. «оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у подружніх пар із обтяженням генетичним анамнезом» 2019 р. С.22

14 Здоровье 2020. Основы европейской политики и стратегия для XXI века [Электронный ресурс] / Всемирная организация здравоохранения. Европейское региональное бюро. 2019. 332 с. URL: http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0017/215432/Health2020-LongRus.pdf.

15 Рішення ЄСПЛ у справі «Мікулич проти Хорватії» від 7 лютого 2002 року, № 53176/99. URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=472>

16 Системы здравоохранения, здоровье и благосостояние: оценка аргументов в пользу инвестирования в системы здравоохранения [Электронный ресурс] / Всемирная организация здравоохранения, 2008, и Всемирная организация здравоохранения от имени Европейской обсерватории по системам и политике здравоохранения, 2008. С. 44–60. URL: http://www.euro.who.int/data/assets/pdf_file/0012/84000/E93699R.pdf.

17 Федорчук С. Медичне право як навчальна дисципліна в світлі Болонської системи С. Федорчук, Н. Козань, С. Федорчук Медичне право. 2008. №. 1. С. 74 – 78.